

Чл. 6,
38753

Штампарија „Привредник“, Кнез Михаилова улица бр. 3

ЗАКОН

О

УРЕЂЕЊУ РЕДОВНИХ СУДОВА
ЗА КРАЉЕВИНУ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

од 24 септембра 1928 године.

Обнародован у 237-LXXVIII броју Службених Новина
од 12 октобра 1928 године.

ЗАКОН О УРЕЂЕЊУ РЕДОВНИХ СУДОВА

ПРВИ ОДСЕК

Судови

Општа правила

§ 1.

У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца врше судску власт ови редовни судови: срески, окружни, трговачки, Апелациони Судови и Касациони Суд у колико то није посебним законима задржано за друга надлештва, установе или посебне судове.

У ред посебних судова за грађанске спорове спадају и општински (месни) судови, одвојени од општинске управне власти.

§ 2.

Сви редовни судови изричу пресуде и решења „у име Његовог Величанства Краља.“

§ 3.

Сви судови дужни су један другоме давати правну помоћ у службеним пословима.

Редовни судови

А. ИНОКОСНИ СУДОВИ

Срески судови

§ 4.

У сваком срезу (жотару) постоји срески суд са седиштем у среском месту.

а) У Бачкој, Банату и Барањи:

Према њиховој садашњој надлежности за судске срезове са седиштем у следећим местима:

I

1. Бела Црква, 2. Вршац, 3. Уљма, 4. Ковин,

II

5. Велики Бечкерек, 6. Нови Бечеј, 7. Јаша Томић,

III

8. Велика Кикинда, 9. Нова Кањижа,

IV

10. Нови Сад, 11. Бачка Паланка, 12. Стари Бечеј, 13. Тител, 14. Жабаљ,

V

15. Панчево, 16. Алибунар, 17. Ковачица, 18. Перлез,

VI

19. Сомбор, 20. Апатин, 21. Кула, 22. Оџаци, 23. Дарда,

VII

24. Суботица, 25. Сента, 26. Бачка Топола.

б) У Хрватској, Славонији и Међумурју:
Према њиховој досадашњој територијал-

ној надлежности за судске срезове у следећим местима:

I

1. Бјеловар, 2. Чазма, 3. Гарешница, 4. Бурђевац, 5. Грубишно Поље, 6. Копривница, 7. Крижевци, 8. Кутина,

II

9. Бриње, 10. Доњи Лапац, 11. Госпић, 12. Грачац, 13. Кореница, 14. Личко Петрово Село, 15. Оточац, 16. Перушић, 17. Удбина,

III

18. Крњак, 19. Огулин, 20. Слуњ, 21. Врбовско, 22. Делнице, 23. Чабар,

IV

24. Илок, 25. Ириг, 26. Митровица, 27. Рума, 28. Сремски Карловци, 29. Стара Пазова, 30. Шид, 31. Земун,

V

32. Доњи Михољца, 33. Баково, 34. Нашице, 35. Осијек (доњи град), 36. Осијек (горњи град), 37. Валпово (за политички срез Валпово), 38. Слатина, 39. Винковци, 40. Вировитица, 41. Вуковар, 42. Жупања,

VI

43. Двор, 44. Глина, 45. Костајница, 46. Петриња, 47. Сисак, 48. Вргинмост,

VII

49. Брод (на Сави), 50. Дарувар, 51. Нова Градишка, 52. Новска, 53. Пакрац, 54. Пожега,

VIII

55. Сушак, 56. Бакар, 57. Цриквеница, 58. Нови Винодолски, 59. Сењ, 60. Кастав, 61. Крк, 62. Раб, 63. Паг,

IX

64. Ивањец, 65. Клањец, 66. Крапина, 67. Лудбрег, 68. Нови Мароф, 69. Преграда, 70. Вараждин, 71. Винаца, 72. Златар, 73. Чаковац, 74. Прелог, 75. Дугосело, 76. Иванић Град (за општине: Иванић Град, Иванић Клоштар и Војни Криж среза Чазма и општину Бреги Посавски — среза Дуго Село), 77. Јастребарско, 78. Костањевац (за општине: Кале, Сошице и Радатовић из среза Јастребарско,

X

79. Карловац, 80. Писаровина, 81. Самобор, 82. Стубица, 83. Свети Иван Зелина, 84. Велика Горица, 85. Загреб I, и 86. Загреб II.

в) У Словенији:

Према њиховој досадашњој територијалној надлежности за судске срезове са седиштем у следећим местима:

I

1. Брежице, 2. Цеље, 3. Горњи Град, 4. Коњице, 5. Козје, 6. Лашко, 7. Радече, 8. Рогатец, 9. Севнина, 10. Словењи Градец, 11. Шмарје, 12. Шоштањ, 13. Вранско,

II

14. Брдо, 15. Церкница, 16. Камник, 17. Крањ, 18. Крањска Гора, 19. Литија, 20. Логатец, 21. Лож, 22. Љубљана, 23. Радовљица, 24. Шкофја Лока, 25. Тршић, 26. Врхника,

III

27. Свети Ленарт, 28. Марибор, 29. Марнберг, 30. Преваље, 31. Птуј, 32. Словенска Бистрица,

IV

33. Черномelj, 34. Кочевје, 35. Костањевица, 36. Метлика, 37. Мокроног, 38. Кршко, 39. Ново Место, 40. Рибница, 41. Требње, 42. Велике Лашче, 43. Вишња Гора, 44. Жуженберг,

V

45. Доња Лендава, 46. Горња Лендава, (за катастралне општине: Бореча, Долић, Долни Славечи, Фикшинци, Горња Лендава, Горњи Славечи, Ковачевци, Митовилци, Крашче, Оциње, Отовци, Перточа, Познановци, Просечка Вас, Радовци, Рогачевци, Ропоча, Сердица, Сотина, Свети Јуриј, Трткова, Вадарци, — које спадају ка досадашњем судском срезу Мурска Сوبота), 47. Горња Радгона, 48. Љутомер, 49. Мурска Сوبота, 50. Ормож.

г) У Далмацији:

Према њиховој досадашњој територијалној надлежности за судске срезове са седиштем у следећим местима:

I

1. Блато, 2. Цават, 3. Дубровник, 4. Корчула, 5. Оребић, 6. Стон,

II

7. Будва, 8. Херцеговини, 9. Котор, 10. Пераст,

III

11. Хвар, 12. Имотски, 13. Макарска, 14. Метковић, 15. Омиш, 16. Сињ, 17. Сплит, 18. Стариград, 19. Супетар, 20. Трогир, 21. Вис, 22. Вргорац,

IV

23. Бенковац, 24. Биоград на мору, 25. Дрниш, 26. Кистање, 27. Книн, 28. Обровац, 29. Нин, (за општине: Нин и Нови Град на мору), 30. Скрадин, 31. Шибеник, 32. Тијесно, 33. Врлика, 34. Преко.

д) У Босни и Херцеговини:

Према њиховој досадашњој територијалној надлежности за судске срезове са седиштем у следећим местима:

I

1. Бања Лука, 2. Дервента, 3. Босанска Дубица, 4. Босанска Градишка, 5. Босански Нови, 6. Котор Варош, 7. Приједор, 8. Прњавор, 9. Тешањ, 10. Босански Брод, 11. Босанска Костајница и 12. Козарац (за подручје бивше среске испоставе Козарац среза Приједор),

II

13. Бихаћ, 14. Цазин, 15. Босанска Крупа, 16. Босански Петровац, 17. Кулен Вакуф (за садање подручје среске испоставе у Кулен Вакуфу), 18. Кључ, 19. Сански Мост, 20. Дрвар, (за садање подручје среске испоставе у Дрвару, за општине: Оштрељ, Потоци, Мокроноге, Видово Село, Мрђе, Прекаја, Подић, Штрци и Срнетицу, — које се издавајају од садашњег судског среза Босански Петровац), 21. Велика Кладуша, (нови срез, према чл. 123. фин. зак. за 1927/28. годину, који се има издвојити из подручја среског суда у Цазину и то за општине које спадају у садање подручје среске испоставе у Вел. Кладуши),

III

22. Билеће, 23. Гацко, 24. Коњиц, 25. Љубиње, 26. Љубушки, 27. Мостар, 28. Невесиње, 29. Столац, 30. Требиње, 31. Чапљина,

IV

32. Високо, 33. Вишеград, 34. Рогатица, 35. Сарајево, 36. Фојница, 37. Фоча, 38. Чајниче,

V

39. Бугојно, 40. Дувно, 41. Гламоч, 42. Жепче, 43. Зеница, 44. Јајце, 45. Ливно, 46. Мркоњић-град, 47. Прозор, 48. Травник, 49. Грахово (нови срез, који се има издвојити из подручја среског суда у Ливну, а за садашње подручје среске испоставе у Грахову и за општину Црни Луг),

VI

50. Бијељина, 51. Брчко, 52. Босански Шамац, 53. Власеница, 54. Градачац, 55. Грачаница, 56. Зворник, 57. Кладањ, 58. Маглај, 59. Сребрница, 60. Тузла, 61. Добој.

ђ) У Србији и Црној Гори:

I

1. за град Београд са седиштем у Београду,

II

2. за срез Врачарски са седиштем у Београду,
3. за срез Грочански са седиштем у Гроцкој,
4. за срез Колубарски са седиштем у Лазаревцу,
5. за срез Космајски са седиштем у Сопоту,
6. за срез Посавски са седиштем на Умци,

III

7. за срез Берански и испоставу Рожај са седиштем у Беранима,

8. за срез Бјелопољски са седиштем у Бијелом Пољу,

9. за срез Андријевички и испоставу Плав са седиштем на Андријевици,

10. за срез Источки са седиштем у Истоку,

IV

11. за срез Битољски са седиштем у Битољу,

12. за срез Мориховски са седиштем у Битољу,

13. за срез Преспански са седиштем у Ресну,

14. за срез Кичевски са седиштем у Кичеву,

15. за срез Охридски са седиштем у Охриду,

16. за срез Струшки са седиштем у Струзи,

17. за срез Гор.-Дебарски са седиштем у Дебру,

18. за срез Прилепски са седиштем у Прилепу,

19. за срез Крившевски са седиштем у Крушеву,

V

20. за срез Ваљевски са седиштем у Ваљеву,

21. за срез Колубарски са седиштем у Мионици,

22. за срез Подгорски са седиштем у Каменици,

23. за срез Посавски са седиштем у Обреновцу,

24. за срез Тамнавски са седиштем на Убу,

25. за срез Рађевски са седиштем у Крупњу,

26. за срез Азбуковачки са седиштем у Љубовији,

VI

27. за срез Масурички са седиштем у Сурдулици,

28. за срез Пољанички са седиштем у Владичином Хану,

29. за срез Пчињски са седиштем у Врањи,

30. за срез Босиљградски са седиштем у Босиљграду,

31. за срез Гиљански са седиштем у Гиљану,

32. за срез Прешевски са седиштем у Прешеву,

VII

33. за срез Бољевачки са седиштем у Бољевцу,

34. за срез Зајечарски са седиштем у Зајечару,

35. за срез Заглавски са седиштем у Књажевцу,

36. за срез Тимочки са седиштем у Краљ. Селу,

37. за срез Сврљишки са седиштем у Сврљигу,

VIII

38. за срез Кавадарски са седиштем у Кавадару,

39. за срез Неготински са седиштем у Неготину (на Вардару),

40. за срез Бевђелијски са седиштем у Бевђелији,

41. за срез Струмички са седиштем у Струмици,

42. за срез Дојрански са седиштем у Валан-
дову,

43. за срез Малешки са седиштем у Берову,

44. за срез Радовишки са седиштем у Ра-
довишту,

IX

45. за срез Гружански са седиштем у Кра-
гујевцу,

46. за срез Крагујевачки са седиштем у Кра-
гујевцу,

47. за срез Јасенички са седиштем у Аран-
ђеловцу,

48. за срез Лепенички са седиштем у Рачи,

X

49. за срез Жупски са седиштем у Алексан-
дровцу,

50. за срез Расински са седиштем у Кру-
шевцу,

51. за срез Трстенички са седиштем у Тр-
стенику,

52. за срез Копаонички са седиштем у
Брусу,

53. за срез Алексиначки са седиштем у
Алексинцу,

54. за срез Ражањски са седиштем у Ражњу.

55. за срез Бањски са седиштем у Соко-
бањи,

XI

56. за срез Власотиначки са седиштем у
Власотинцима,

57. за срез Лесковачки са седиштем у Ле-
сковцу,

58. за срез Јабланички са седиштем у Ле-
бану,

XII

59. за срез Кључки са седиштем у Кладову,

60. за срез Крајински са седиштем у Са-
лашу,

61. за срез Поречки са седиштем у Доњем
Милановцу,

62. за срез Брзо-Паланачки са седиштем у
Јабуковцу,

63. за срез Неготински са седиштем у Не-
готину,

XIII

64. за срез Никшићски и испоставу Велимје
са седиштем у Никшићу,

65. за срез Шавнички и испоставу Горанско
са седиштем у Шавнику,

66. за срез Колашински и испоставу Ман.
Морача са седиштем у Колашину,

XIV

67. за срез Нишки и варош Ниш са седи-
штем у Нишу,

68. за срез Добрички и Прокупачки са се-
диштем у Прокупљу,

69. за срез Косанички са седиштем у Кур-
шумлији,

70. за срез Моравски са седиштем у Жит-
ковцу,

XV

71. за срез Дежевски са седиштем у Н.
Пазару,

72. за срез Штавички са седиштем у Ту-
тину.

73. за срез Сјенички са седиштем у Сје-
ници,

74. за срез Бољанички са седиштем у Бољанићу,
 75. за срез Прибојски са седиштем у Прибоју,
 76. за срез Ново-Варошки са седиштем у Новој Вароши,
 77. за срез Плеваљски са седиштем у Плевљу,
 78. за срез Милешевски са седиштем у Пријеполу,

XVI

79. за срез Белопаланачки са седиштем у Белој Паланци,
 80. за срез Лужнички са седиштем у Бабушници,
 81. за срез Нишавски са седиштем у Пироту,
 82. за срез Царибродски са седиштем у Цариброду,

XVII

83. за срез Подгорички и варош Подгорицу и испоставу Тузи са седиштем у Подгорици,
 84. за срез Барски и среску испоставу Улцињ са седиштем у Бару,
 85. за срез Даниловградски са седиштем у Даниловграду,
 86. за срез Цетињски и испоставу Чево, са седиштем на Цетињу,

XVIII

87. за срез Пожаревачки са седиштем у Пожаревцу,
 88. за срез Моравски са седиштем у Жабарима,
 89. за срез Рамски са седиштем у Великом Градишту,

90. за срез Голубачки са седиштем у Голупцу,
 91. за срез Звишки са седиштем у Кучеву,
 92. за срез Млавски са седиштем у Петровцу,
 93. за срез Хомољски са седиштем у Жагубици,

XIX

94. за срез Шар-Планински са седиштем у Призрену,
 95. за срез Пећски са седиштем у Пећи,
 96. за срез Ђаковички са седиштем у Ђаковици,
 97. за срез Горски са седиштем у Драгашу,
 98. за срез Хаски са седиштем у Зјуну,
 99. за срез Подгорски са седиштем у Ораховцу,

XX

100. за срез Грачанички са седиштем у Приштини,
 101. за срез Неродимски са седиштем у Урошевцу,
 102. за срез Лабоки са седиштем у Подујеву,
 103. за срез Кос. Митровички са седиштем у Кос. Митровици,
 104. за срез Вучитрнски са седиштем у Вучитрну,
 105. за срез Дренички са седиштем у Србици,

XXI

106. за срез Скопски и варош Скопље са седиштем у Скопљу,

107. за срез Жеглиговски са седиштем у Куманову.

108. за срез Велешки са седиштем у Велесу,

109. за срез Горњо-Полошки са седиштем у Гостивару,

110. за срез Д.-Полошки са седиштем у Тетову,

111. за срез Галички са седиштем у Ро-
стуши,

112. за срез Поречки са седиштем у Јужном Броду,

113. за срез Качанички са седиштем у Качанику,

XXII

114. за срез Подунавски са седиштем у Смедереву,

115. за срез Јасенички са седиштем у Смедеревској Паланци,

116. за срез Вел. Орашки са седиштем у Вел. Орашју,

XXIII

117. за срез Златиборски са седиштем у Чајетини,

118. за срез Пожешки са седиштем у Пожези,

119. за срез Црногорски са седиштем у Косјерићу,

120. за срез Рачански са седиштем у Бајиној Башти,

121. за срез Ариљски са седиштем у Ариљу,

122. за срез Ужички са седиштем у Ужицу,

XXIV

123. за срез Драгачевски са седиштем у Гучи,

124. за срез Трнавски са седиштем у Чачку,

125. за срез Моравички са седиштем у Ивањици,

126. за срез Жички са седиштем у Краљеву,

127. за срез Студенички са седиштем у Рашкој,

128. за срез Качерски са седиштем у Руднику,

129. за срез Љубићки са седиштем у Прељини,

130. за срез Таковски са седиштем у Горњем Милановцу,

XXV

131. за срез Параћински са седиштем у Параћину,

132. за срез Ресавски са седиштем у Свилајнцу,

133. за срез Деспотовачки са седиштем у Деспотовцу,

134. за срез Белички са седиштем у Јагодини,

135. за срез Левачки са седиштем у Рековцу,

136. за срез Темнићки са седиштем у Варварину,

XXVI

137. за срез Поцерски са седиштем у Шапцу,

138. за срез Мачвански са седиштем у Богатићу,

139. за срез Посаво-Тамнавски са седиштем у Владимирцима,

140. за срез Јадрански са седиштем у Лозници,

XXVII

141. за срез Штипски са седиштем у Штипу,
 142. за срез Овче-Пољски са седиштем у Св. Николи,
 143. за срез Кочански са седиштем у Кочанима,
 144. за срез Царево-Селски са седиштем у Царевом Селу,
 145. за срез Криво-Паланачки са седиштем у Кривој Паланци,
 146. за срез Кратовски са седиштем у Кратову.

§ 5.

Надлежност среског суда протеже се на читаво подручје среза. Број среских судова, њихова седишта и њихова подручја, једном утврђена, могу се само законом мењати.

Законом се може, према потреби, у градовима са већим бројем становника установити и више од једног среског суда. Тако исто по потреби може се установити један срески суд за два мања среза, као и више среских судова на подручју једног среза.

§ 6.

Срески судови врше судску власт у првом степену у грађанским парницама, трговачким и меничним предметима, ванпарничним предметима и предметима извршења, као и у кривичним предметима према наређењима у законима који се тичу тих предмета.

Срески судови воде земљишне (баштинске, хипотекарне) књиге и решавају у земљишним стварима, у колико то не припада окружним судовима.

Срески судови су дужни да решавају и о другим предметима предвиђеним каквим посебним законом.

§ 7.

У среском суду врши судску власт судија појединац.

§ 8.

Среским судом управља старешина суда. Он води и надзор над судским особљем.

Уз старешину биће у сваком суду потребан број среских судија, судијских помоћника, административног особља и служитеља.

О томе, колико особља треба поједином среском суду одређује Министар Правде.

§ 9.

Старешина среског суда на крају године наређује и објављује на судској табли, које ће послове који судија радити у току наредне године и који ће га заменити у случају спречености, водећи при томе рачуна, да све судије буду равномерно запослене. Он одређује посао и осталом судском особљу и стара се да се послови у суду уредно врше.

Председник окружног суда, којему су старешине подређених среских судова дужне на крају сваке године благовремено спровести распоред судија за наредну годину, може, ако има за то разлога, у року од 15 дана, наредити да се распоред послова промени.

Упразни ли се место једног среског судије, или се покаже да је један судија преоптерећен пословима, старешина суда може у току године мењати утврђени распоред послова и о тој про-

мени мора известити председника надлежног окружног суда.

§ 10.

Ваљаност службених радња судије појединца не може се оспоравати због тога што их је предузео судија истог суда у чији круг рада не спадају те радње према годишњем распореду.

§ 11.

Када је старешина суда спречен у вршењу дужности или је његово место упражњено, замењује га по рангу најстарији судија.

Ако у среском суду нема судије који би заменио спреченог среског судију, председник надлежног окружног суда наређује, који ће судија тога окружног суда или суседног среског суда из подручја истог окружног суда заменити спреченог судију, било за одређено време, било за поједини случај.

Ова замена без пристанка дотичног судије не може трајати дуже од два месеца у једној календарској години.

§ 12.

Министар Правде, на предлог председника надлежног Апелационог Суда, може наредити да се држе редовни судски дани изван седишта среског суда.

У којим ће се местима и у које доба држати редовни судски дани, треба на крају сваке године за наредну годину објавити на службеној табли среског суда, а осим тога обнародовати, по обичају места, у свима општинама у подручју истог суда. Држање ванредних судских дана има се благовремено објавити и према обичајима места у општинама за које се држе ти ванредни

дани а уз то и у суседним општинама из подручја односног среског суда.

Министар Правде одређује који се послови могу вршити у редовним судским данима.

Место у коме се држи редовни судски дан вреди за послове који се ту имају вршити као седиште среског суда.

Б) ЗБОРНИ СУДОВИ

1. Окружни Судови

§ 13.

Окружни судови постоје:

I У Бачкој, Банату и Барањи: У Белој Цркви, Вел. Бечкереку, Вел. Кикинди, Новом Саду, Панчеву, Сомбору и Суботици;

II У Хрватској, Славонији и Међумурју: У Бјеловару, Госпићу, Опулину, Митровици, Осијеку, Петрињи, Пожези, Сушаку, Загребу и Вараждину;

III У Словенији: У Цељу, Љубљани, Марибору, Новом Месту и Мурској Соботи;

IV У Далмацији: У Дубровнику, Котору, Сплиту и Шибенику;

V У Босни и Херцеговини: У Бањалуци, Бихаћу, Мостару, Сарајеву, Травнику и Тузли;

VI Седишта и нова месна надлежност окружних судова у Србији и Црној Гори утврдиће се накнадно законом, пошто се делимично или потпуно проведе уређење нових среских судова по овом закону, а дотле остају иста седишта и иста месна надлежност како постоје по досадашњем законодавству, с тим да ће се од дана кад овај закон добије обавезну снагу ти судови у Србији и Црној Гори звати окружним судовима по месту свога седишта.

Месна надлежност окружних судова одређује се:

а) У Бачкој, Банату и Барањи:

1. Белоцрквански окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Белој Цркви, Вршцу, Уљми и Ковину;

2. Вел. Бечкеречки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Вел. Бечке-реку, Новом Бечеју и Јаша Томићу;

3. Вел. Кикиндски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Вел. Кикинди и Новој Кањижи;

4. Новосадски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Новом Саду, Бачкој Паланци, Ст. Бечеју, Тителу и Жаблију;

5. Панчевачки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Панчеву, Алибунару, Ковачици и Перлезу;

6. Сомборски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Сомбору, Апатину, Кули, Оџацима и Дарди;

7. Суботички окружни суд надлежан је за судске срезове са седиште у Суботици, Сенти и Бачкој Тополи.

б) У Хрватској, Славонији и Међумурју:

1. Бјеловарски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Бјеловару, Чазми, Гарешници, Ђурђевцу, Грубишном Пољу, Копривници, Крижевцима и Кутини;

2. Госпићки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Брињу, Доњем Лапцу, Госпићу, Грачацу, Кореници, Личком Петровом Селу, Оточцу, Перушићу и Удбини;

3. Огулински окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Крњаку (Војнић-

ски срез), Огулину, Слуњу, Врбовском, Делницама и Чабру;

4. Митровички окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Илоку, Иригу, Митровици, Руми, Срем. Карловцима, Ст. Пазови, Шиду и Земуну;

5. Осијечки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Доњем Михољцу, Бакову, Нашицама, Осијеку. Доњи Град, Осијеку Гор. Град, Валпову, Слатини, Винковцима, Вировитици, Вуковару и Жупању;

6. Петрињски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Двору, Глини, Костајници, Петрињи, Сиску и Вргинмосту;

7. Пожешки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Броду на Сави, Дарувару, Новој Градишци, Новској, Пакрацу и Пожези;

8. Сушачки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Сушаку, Бакру, Цриквеници, Новом Винодолском, Каству, Крку, Рабу, Пагу и Сењу;

9. Вараждински окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Ивањцу, Клањцу, Крапини, Лудбрегу, Новом Марофу, Прегради, Вараждину, Виноци, Златару, Чаковцу и Прелогу;

10. Загребачки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Дугом Селу, Иванич Граду, Јастребарском, Костањевцу, Карловцу, Писаровини, Самобору, Стубици, Св. Ивану, Зелини, Вел. Горици, Загребу 1. и у Загребу 2.

в) у Словенији:

1. Цељски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Брежици, Цељу, Горњем Граду, Козју, Лашком, Радечама, Рогатцу,

Севници, Словењ-Градцу, Шмарју, Шоштању и Вранском;

2. Љубљански окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Броду, Церкници, Камнику, Крању, Крањској Гори, Литији, Логатцу, Ложу, Љубљани, Радовљици, Шкофјој Локи, Тршићу и Врхници;

3. Мариборски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Св. Ленарту, Марибору, Марнбергу, Преваљу, Птују и Словенској Бистрици;

4. Новомешки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Черномљу, Кочевју, Костањевци, Метлици, Мокроногу, Кршком, Новом Месту, Рибници, Требљу, Вел. Лашчама, Вишњој Гори и Жуженбергу;

5. Мурско-Соботски окружни суд надлежан је за срезове са седиштем у Доњој Лендави, Горњој Лендави, Горњој Радгони, Љутомеру, Мурској Соботи и Орможу.

г) у Далмацији:

1. Дубровачки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Блату, Цавтату, Дубровнику, Корчули, Оребићу и Отоку;

2. Которски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Будви, Херцег-Новом, Котору и Перасту;

3. Сплитски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Хвару, Имотском, Макаарској, Метковићу, Омишу, Сињу, Сплиту, Стариграду, Супетару, Трогиру, Вису и Вргорцу;

4. Шибенички окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Бенковцу, Биограду на Мору, Дрнишу, Кистању, Книну, Обровцу, Нину, Скрадину, Шибенику, Тијесну, Врлици, и

Преку, (за општине Божаву, Преко, Сали, и Вељи Иж).

д) У Босни и Херцеговини:

1. Бањалучки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у граду Бањалуци (за град и бањалучки срез), Дервенти, Бос. Дубици, Бос. Градишци, Бос. Новом, Котор-Варошу, Приједору, Козарцу, Пријвору, Тешњу и Бос. Броду, сем подручја среске испоставе Добој (која обухвата општине: Алибеговић, Чаире, Чифчије, Добој, Љескове Воде, Макљеновац Католички и Турски, Малу и Велику Буковицу, Мољковац, Нове и Старе Уларице, Орашје, Плочник, Поткамен, Присаде и Станове), и у Бос. Костајници за садање подручје среске испоставе у Бос. Костајници и за општину Грдановац;

2. Бихаћки окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Бихаћу, Цазину, Бос. Крупи, Бос. Петровцу, Кулен-Вакуфу, Кључу, Санском Мосту, Дрвару (за садање подручје среске испоставе у Дрвару и општине: Оштрељ, Потоци, Мокроноге, Видово Село, Мрђе, Прекаја, Подић, Штрипци и Срнетицу), и у Великој Клауши;

3. Мостарски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Билећу, Гацком, Коњицу, Љубињу, Љубушком, Мостару (за град и морстарски срез), Невесињу, Стоцу, Требињу и Чапљини;

4. Сарајевски окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Високом, Вишеграду, Рогатици, Сарајеву (за град и сарајевски срез), Фојници, Фочи и Чајничу;

5. Травнички окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Бугојну, Дувну, Гламочу, Жепчу, Зеници, Јајцу, Ливну, Мркоњић-

граду, Прозору, и Травнику, као и у Грахову за садање подручје среске испоставе у Грахову и општину Црни Луг;

6. Тузлански окружни суд надлежан је за судске срезове са седиштем у Бијељини, Брчком, Бос. Шамцу, Власеници, Градачцу, Грачаници, Зворнику, Кладњу, Маглају, Сребрници, Тузли (за град и тузлански срез) и у Добоју за среску испоставу Добој, која обухвата општине наведене под 1.

§ 14.

Окружни судови врше у грађанским парничним и ванпарничним предметима као и у предметима извршења судску власт у првом степену као и судску власт у другом степену према законима, који се тичу тих предмета. У кривичним предметима окружни судови врше судску власт по наређењима закона о кривичном судском поступку.

У местима, у којима нема трговачког суда воде окружни судови уписнике (регистре) трговачких фирми и врше у трговачким стварима судску власт као и трговачки судови.

Окружни судови врше судску власт у стегајном поступку у колико овај не спада у надлежност трговачких судова. Тако исто окружни судови дужни су да врше и све оне послове који су им овим или другим законом додељени.

§ 15.

Окружни судови у седишту Апелационих Судова воде рудничке књиге и врше рударску судску власт у питањима рудника за цело подручје Апелационог Суда, у колико то није у надлежности других судова.

Окружни суд у Београду води централну земљишну књигу железница и јавних канала за

целу државу према наређењима закона о земљишним књигама.

§ 16.

У сваком окружном суду мора бити један председник, потребан број судија, судијских помоћника, административног особља и служитеља.

Колико судског особља треба поједином окружном суду, одређује Министар Правде.

§ 17.

У колико овај или који други закон што друго не наређује, окружни судови врше судску власт у већима од 3 судије.

Судске одлуке доносе се већином гласова, ако овај или други који закон друкчије не наређује.

§ 18.

Председник окружног суда управља судом и води надзор над судским особљем.

Ако је председник спречен у вршењу службених послова, или га нема, замениће га по рангу најстарији судија.

§ 19.

Председник окружног суда саставља на крају сваке године, писменом наредбом, већа за наредну годину, одређујући при том, које ће послове поједина већа свршавати, у коме ће већу који судија радити и ко ће овога заменити у случају спречености; даље, коме ће већу сам председник, а коме најстарије судије председавати, и ко ће њих замењивати у случају да буду спречени. У исто време председник одређује судије појединце и наређује које ће послове они вршити.

Председник и судије могу бити стални чланови или заменици у више већа.

За време судског одмора судске одлуке доноси посебно веће, које ће председник саставити писменом наредбом независно од годишњег распореда.

Председник одређује које ће послове радити остало судско особље.

§ 20.

Председников годишњи распоред председника већа, судија и њихових заменика шаље се председнику надлежног Апелационог Суда на одобрење заједно са жалбом судија тога суда, ако тих жалби има.

§ 21.

Кад утврђени распоред не може да се одржи услед тога што је упражњено које судијско место или што је који члан већа спречен у вршењу судијске дужности, председник може да одступи од годишњег распореда о чему ће одмах извести ти председника надлежног Апелационог Суда.

Ако је који судија већ учествовао у расправи једног предмета, који још није свршен, председник може одредити да исти судија продужи рад на истом предмету до његовог коначног решења, ма да је тај судија годишњим распоредом дошао у друго које веће.

§ 22.

Ако у извесном случају ни судија већа ни његов заменик не могу да врше своју дужност, а не могу се ни заменити другим којим судијом истог суда, председник може позвати једног судију среског суда из истог места, да врши судиј-

ску власт у том предмету. У једном већу само један члан може бити замењен среским судијом.

Судија појединац окружног суда не може бити замењен среским судијом.

§ 23.

Персонално веће окружног суда даје мишљења или чини предлоге у персоналним питањима, која се тичу особља тога окружног суда и њему подређених среских судова, кад то затражи виши суд или Министар Правде, као и у случајевима предвиђеним законом.

Персонално веће састоји се из председника и два по рангу најстарије судије.

§ 24.

Председник већа дели послове члановима већа. Он може одредити поједине чланове већа за известиоце у извесним предметима и наредити да писмено предложи нацрт одлуке.

§ 25.

Општу седницу окружног суда састављају све судије тога суда, а најмање половина, под председништвом председника или његовог заменика.

У круг рада опште седнице спадају:

1. давање мишљења на захтев Министра Правде или кога вишег надлежног суда о предметима правосудног законодавства или правосудне управе;

2. предлози које треба по мишљењу суда учинити о предмету правосудног законодавства;

3. објашњења која треба издати подређеним судовима односно спровођења или примене закона или уредаба, као и објашњења која треба дати овим судовима на њихову молбу.

4. Избор судија према закону о судијама.

Ако би у општу седницу дошао паран број судија, онда ће се при једнакој подели гласова сматрати, да је већина на оној страни, где је гласао председавајући.

§ 26.

Осим случајева, које предвиђају закони о судском кривичном поступку, и закони који вреде за вршење судске власти у грађанским предметима, није, код окружних судова, потребна одлука већа о овим стварима:

1. о дозволи привременог заступања странке према прописима закона о грађанском судском поступку;

2. о одмеравању пристojби које странка има да плати своје адвокату;

3. о дозволи сиромашког права;

4. о захтеву полагања исправа и о враћању ових према прописима закона о грађанском судском поступку;

5. о повраћају у пређашње стање због изостанака од првог рочишта;

6. о тражењу да се хипотекарна тужба или отпочета парница забележи у земљишну књигу;

7. о парничним трошковима и утврђивању износа ових, ако се тужба повуче пре или на самом новом рочишту или изван усмене расправе;

8. о пристojби сведока и вештака;

9. о трошковима ради обезбеђења доказа и о трошковима предлагачева противника код извођења доказа;

10. да се призив или ревизија достави противнику призиваоца, односно ревизијском противнику, њихов одговор да се достави призиваоцу, односно тражиоцу ревизије, даље,

да се призив, ревизија или жалба са списима спроведе надлежном суду или суду који је дужан да их даље спроведе;

11. о дозволи споразумног привременог одвајања (раставе од стола и постеље) ако поводом тужбе по одвајању дође, изван усмене расправе, до поравњања (нагодбе) по коме обе стране траже то одвајање;

12. о списима којима је предмет обавештавање других надлештава или тражење обавештења од ових;

13. о издавању потврде да су трговачке књиге састављене и вођене по закону;

14. у ванпарничном поступку, издавање наредба, које се тичу отпочињања поступка, управљања њиме или припремања решавања о самој ствари, као и наредба које немају одлучног утицаја на права странака, а по закону су несумњива, и најзад, о одмеравању пристojби сведока и вештака;

15. у стварима вођења трговачких и задружних регистара, о наређивању, без права кажњавања, да се поднесу прописане пријаве, о наређивању да се у трговачки и задружни регистар забележи оно што се мора забележити по службеној дужности, о давању уверења из трговачког и задружног регистра или из исправа њима приложених, о издавању наредба које се тичу само управљања поступком или припремања одлука у самој ствари, или о издавању наредба у случају у коме је само таква наредба по закону могућа. Исто ће се тако само једном судији поверити надзор над извршењем уписа у регистар;

16. при судском отказу хипотекарних тражбина; и

17. о жалбама против особља судске писарнице, извршних органа и судских служитеља због неизвршења или одуговлачења њима поверених службених послова или због начина њихова поступка при вршењу ових, у колико су те жалбе поднесене непосредно суду, а не лицима наведеним у § 102.

Све ове послове свршава председник већа или за то нарочито одређени члан већа као појединачни судија.

2. Трговачки Судови

§ 27.

Трговачки судови истог степена као и окружни суд постоје у Београду, Загребу и у другим местима у којима се оснују нарочитим законом.

Трговачки суд у Београду надлежан је за град Београд и Чукарицу, а Трговачки суд у Загребу за град Загреб.

§ 28.

Трговачки судови воде уписнике (регистре) трговачких фирми и врше судску власт у првом степену у парничним и ванпарничним трговачким и меничним предметима према наређењима о стварној надлежности садржаним у законима о поступку и у другим законима.

Осим тога врше судску власт и у трговачким стечајима.

§ 29.

Поморско судство врше окружни судови: на Сушаку, за поморску обалу окружних судова Сушак и Госпић; у Сплиту, за поморску обалу окружних судова Сплит и Шибеник; и у Дубров-

нику, за поморску обалу окружних судова Дубровник, Мостар, Котор, Цетиње и Бар.

§ 30.

Наређења која вреде за окружне судове примењују се и на трговачке судове у парничним стварима. Место једног судије у већима заузима један почасни судија из реда трговаца, или кад се врши поморско судство, лице упознато са бродарским питањима.

3. Апелациони Судови

§ 31.

Апелациони Судови постоје у Београду, Скопљу, Загребу, Љубљани, Сплиту, Новом Саду, Сарајеву и на Цетињу, а називају се по местима свога седишта.

Месна надлежност Апелационих Судова одређује се овако:

1. Загребачки Апелациони Суд надлежан је за правна подручја окружних судова у Госпићу, Огулину, Петрињи, Сушаку, Вараждину, Загребу, Бјеловару, Митровици, Осијеку и Пожези.

2. Љубљански Апелациони Суд надлежан је за правна подручја окружних судова у Цељу, Љубљани, Новом Месту, Марибору и Мурској Соби;

3. Новосадски Апелациони Суд надлежан је за правна подручја окружних судова у Белој Цркви, Вел. Бечкереку, Вел. Кикинди, Новом Саду, Панчеву, Сомбору и Суботици;

4. Сарајевски Апелациони Суд надлежан је за правна подручја окружних судова у Бања Луци, Бихаћу, Мостару, Сарајеву, Травнику и Тузли;

5. Сплитски Апелациони Суд надлежан је за правна подручја окружних судова у Дубровнику, Котору, Сплиту и Шибенику;

6. Месна надлежност Апелационог Суда у Београду и Апелационог Суда у Скопљу за ранију Краљевину Србију остаје иста као што је и сада и пошто овај закон ступи на снагу;

7. Месна надлежност Апелационог Суда на Цетињу за Црну Гору обухватиће сву територију коју обухвата садашњи Велики Суд у Подгорици.

§ 32.

Апелациони Судови врше судску власт у другом степену у грађанским предметима, који на основу правних лекова противу одлука нижих судова долазе пред Апелациони Суд по наређењима закона о грађанском судском поступку или других закона. У кривичним предметима Апелациони Судови врше судску власт по наређењима закона о кривичном судском поступку.

Тако исто Апелациони Судови дужни су вршити и све оне послове који су им стављени у дужност овим или другим законом.

§ 33.

У сваком Апелационом Суду мора бити један председник, по потреби потпредседник, потребан број судија, судијских помоћника, и административног особља и служитеља.

Број судског особља у Апелационим Судовима одређује Министар Правде.

§ 34.

У колико овај или који други закон што друго не наређује, Апелациони Судови врше судску власт у већима од пет судија. Општу седницу Апелационог Суда састављају све судије тога

суда, а најмање половина под председништвом председника или његовог заменика.

§ 35.

Председник Апелационог Суда управља судом и води надзор над судским особљем. Када је спречен, замењује га председник, а ако је и овај спречен, онда по рангу најстарији судија Апелационог Суда.

§ 36.

При крају сваке године одређује председник писмено наредбом у којим ће предметима поједино веће вршити судску власт. Истом наредбом одређује и којем ће већу он, којем потпредседник, а којима по рангу најстарије судије председавати и ко ће их у председавању замењивати.

§ 37.

При крају сваке године председник сазива општу седницу ради претреса питања који ће судија према својој стручној спреми ући у које веће. По саслушању судија председник, потпредседник и председници већа одређују који ће судија у коме већу радити и који ће кога замењивати. При једнакој подели гласова одлучиће глас председников. Овако се одређује и персонално веће које се састоји из председника и четири судије.

Персонално веће Апелационог Суда даје мишљење или чини предлоге у персоналним питањима која се тичу особља тога Апелационог Суда и њему подређених окружних и среских судова, у колико ова не улазе у круг рада опште седнице или дисциплинског суда, кад то затражи Касациони Суд или Министар Правде, као и у случајевима предвиђеним законом.

§ 38.

Наређење § 19. одељак други, трећи и четврти као и § 21. и § 24. примењују се сходно и на Апелационе Судове.

За решавање послова предвиђених у § 26. број 2, 4, 7, 8, 10, 12, 14 и 17 није потребан ни код Апелационог Суда закључак већа.

§ 39.

У круг рада опште седнице Апелационог Суда осим ствари наведених у § 25. долази и:

1. доношење одлука да ли има довољно основа да се председник и судије окружних судова и судије среских судова туже због кривица судски кажњивих, које су учинили у вршењу службене дужности; и

2. избор судија према закону о судијама. За гласање при једнакој подели гласова вреди последњи одељак § 25.

4. Касациони Суд

§ 40.

За целу Краљевину постоји један Касациони Суд са седиштем у Загребу.

§ 41.

Касациони Суд врши судску власт у последњем степену у грађанским парничним и ванпарничним, као и у грађанским и војним кривичним предметима, према наређењима закона о поступку, који се тичу тих предмета, пажећи при том, да се у земљи материјални и формални закони правилно и једнообразно примењују.

У колико је Касациони Суд позван да врши и друге послове, предвиђено је овим и другим законима.

§ 42.

Дужност је Касационог Суда да по представци Министра Правде даје своје мишљење у погледу издавања нових или у погледу измене и допуне већ постојећих закона правосудне струке. Он може и из властите побуде да изнесе у томе правцу предлоге Министру Правде.

§ 43.

Касациони Суд има једног председника и два потпредседника, шесет судија и потребан број судијских помоћника, административног особља и служитеља.

Председника и потпредседника Касационог Суда поставља Краљ на предлог Министарског Савета, из реда судија Касационог Суда.

§ 44.

Председник Касационог Суда управља судом и води надзор над судским особљем. У отсуности или спречености њега замењује први потпредседник, а ако је и овај спречен, замениће га други потпредседник.

§ 45.

Судијске помоћнике и административно особље за Касациони Суд поставља Министар Правде, а званичнике и служитеље поставља сам председник.

§ 46.

Касациони Суд дели се у кривично и грађанско одељење која се, као и њихова већа, састављају сходно наређењу одељка првог § 37. На челу свакога одељења стоји председник, односно потпредседник, Касационог Суда.

Председник Касационог Суда одређује, крајем сваке друге године, којем ће одељењу бити на челу он, а којем први потпредседник.

§ 47.

Свако одељење дели се у већа, којима председава председник односно потпредседник Касационог Суда или најстарије по рангу судије. Послове већима дели председник одељења. Деоба послова члановима већа врши се по наређењима § 24.

Осим тога у Касационом Суду постоји персонално веће и одсек за евиденцију.

§ 48.

Касациони Суд врши судску власт по правилу у већима од пет судија у колико овај или који други закон друкчије не наређује.

За доношење одлуке вреди пропис § 17. одељак други.

§ 49.

Пуну седницу Касационог Суда састављају за кривичне ствари једанаест судија из кривичног одељења, а за грађанске ствари исто толики број судија из грађанског одељења. У тај број улази и председник одељења односно заменик.

Судије за пуну седницу као и њихови заменици бирају се коцком крајем сваке године за наредну годину.

У случају спречености кога изабраног судије да учествује у пуној седници председник одељења позиваће његовог заменика.

Ако се ни на овај начин не може саставити пуна седница из судија тога одељења, председник Касационог Суда позиваће за заменике судије из другог одељења.

У круг рада пуне седнице спадају осим ствари наведених у другим законима:

1. решавања сукоба о надлежности по другом ставу члана 110. Устава;

2. давање мишљења законодавне природе (§ 42.);

3. послови предвиђени у § 58.;

4. доношење одлука да ли има довољно основа да се судије Касационог и Апелационих Судова туже суду због кривичних дела учињених у службеној дужности;

5. одлуке о правним питањима која су нижи судови правоснажно решили на различит начин или погрешно, ако врховни државни тужилац, био сам, било по наредби Министра Правде, захтева да се тога ради одржи пуна седница у грађанско-правним предметима. Ове одлуке могу се тицати само оних ствари које на основу прописа закона о грађанском судском поступку или других законских прописа не могу да дођу на одлуку Касационом Суду. У грађанским правним предметима такве одлуке немају обавезне снаге за ниже судове. У кривичним правним предметима овакве погрешке исправљају се по захтеву врховног државног тужиоца за за-

штиту закона према наређењима закона о кривичном судском поступку.

= Став други члана 110 Устава: „Касациони Суд је надлежан и за решавање сукоба о надлежности између управне, грађанске или војне власти, и судске власти. Исто тако он је надлежан и за сукобе о надлежности између управних и редовних судова“.

§ 50.

Општа седница Касационог Суда је редовна и ванредна.

Редовна општа седница састоји се из 21 судије. У тај број улази и председник Касационог Суда односно његов заменик.

Судије за редовну општу седницу бирају се коцком крајем сваке године за наредну годину у подједнаком броју из оба одељења Касационог Суда као и 8 заменика. Заменике председник позива по азбучном реду њихових презимена.

Ванредну општу седницу састављају све судије Касационог Суда, а најмање половина.

§ 51.

У круг рада редовне опште седнице спадају осим ствари наведених у другим законима:

1. избори председника окружних и трговачких судова, председника, потпредседника и судија Апелационих Судова и судија Касационог Суда по закону о судијама;

2. послови предвиђени у §§ 60. и 62.;

3. доношење одлука по свима стварима које се односе на унутрашње пословање Касационог Суда, у колико председник нађе да их

због важности треба изнети пред редовну општу седницу;

4. доношење одлука односно председника и потпредседника Касационог и председника и потпредседника Апелационих Судова по тачци 4. § 49. кад су тужени сами или заједно са судијама.

Председник може у случајевима побројаним у § 49. према важности и природи предмета наредити да место пуне седнице ствар расправи и реши редовна општа седница.

§ 52.

Ванредна општа седница решава о предметима особите важности за које председник са потпредседницима и председницима већа одлучи да их расправи ванредна општа седница.

За гласање при једнакој подели гласова вреди последњи одељак § 25.

§ 53.

Персонално веће Касационог Суда састоји се из 6 судија и председника суда или његовог заменика. Судије се бирају коцком крајем сваке друге године.

У круг рада персоналног већа спадају, осим ствари наведених у другим законима:

1. предлози Министру Правде о броју судијских помоћника за Касациони Суд;

2. одлуке о личним приликама целокупног особља Касационог Суда, у колико председник нађе, да их због важности треба изнети пред персонално веће; и

3. одлуке о стварима које закон о судијама ставља у круг рада Касационог Суда, а

не спадају у надлежност пуне или редовне опште седнице (§§ 49. и 51.).

§ 54.

Наређења § 21. примењују се сходно и на Касациони Суд.

§ 55.

У случајевима § 26. број 2, 7, 8, 14 и 17. известилац спроводи свој предлог председнику већа на одобрење. Ако се овај не сагласи с тим предлогом, изнеће га пред веће на одлуку.

§ 56.

У циљу да се постигне што већа једнообразност суђења, постоји код Касационог Суда одсек за евиденцију, којему на челу стоји један судија или секретар кога одреди председник Касационог Суда. Њему је задат да у свима правним стварима, осим кривичних, прибележи сваку одлуку од правне важности и ако опази противуречности у суђењу, да на ову, пре него што се одлука отпрати, обрати пажњу председнику Касационог Суда, који ће одлучити да ли ће се поступити по § 58.

У истом циљу тај одсек води збирку важних одлука и књигу начелних одлука уређених по деловима, главама, одсецима и параграфима појединих закона и уредаба.

§ 57.

Да ли ће извесна одлука ући у збирку важних одлука решиће веће које ју је изрекло. Оно ће ту своју одлуку са списима који се ће тичу доставити одсеку за евиденцију, који ће је унети у збирку важних одлука и о

томе извести председника Касационог Суда.

§ 58.

Ако које веће одлучи да у правном питању одступи од које одлуке већ унесене у збирку важних одлука, или се пак догоди да два већа донесу две противуречне одлуке о неком у збирку неунесеном правном питању, а једноремено одлуче да се у збирку унесу, председник Касационог Суда обуставиће отправљање тих противуречних одлука и правно питање изнети пред пуну седницу Касационог Суда, који ће о њему одлучити, пошто саслуша два известиоца чији предлози морају бити саопштени сваком члану пуне седнице најмање осам дана пре седнице.

§ 59.

Одлуку донесену од пуне седнице одсек за евиденцију уноси у књигу начелних одлука, а и у збирку важних одлука унеће је само онда, ако се ова одлука тиче које одлуке, која је ту о истом правном питању већ унесена. Она веже сва већа Касационог Суда све док је по прописима овог закона редовна општа седница Касационог Суда не измени или укине.

§ 60.

Ако чланови кога већа при већању о коме предмету једногласно закључе да треба одступити од неке одлуке о правном питању, која је већ унета у књигу начелних одлука, уздржаће се од доношења одлуке и тражити од председника Касационог Суда да се то правно питање изнесе пред редовну оп-

шту седницу, која ће о њему решити, пошто саслуша два известиоца, чији ће предлози бити саопштени сваком члану редовне седнице најмање осам дана пре седнице.

§ 61.

Ако одлука редовне опште седнице буде истоветна са одлуком већ унесеном у књигу начелних одлука, одсек за евиденцију прибележиће у ову књигу и у збирку важних одлука само њезин датум и ознаку списка, а у противном случају унеће целу њену садржину. Оваква одлука веже сва већа Касационог Суда док не буде укинута.

§ 62.

Ако који извештач заступа правно мишљење, које је у противности с одлуком унетом у књигу начелних одлука, он ће пре но што би предмет изнео пред веће извести о томе председника Касационог Суда, који ће одлучити да ли претрес тога правног питања треба изнети пред редовну општу седницу (§ 60.), или то питање оставити већу на оцену.

§ 63.

Одсек за евиденцију водиће бригу и о томе да се одлуке одређене за књигу начелних одлука доставе у препису свакоме судији Касационог Суда, као и да у већници сваког одељења буде по један примерак збирке важних одлука и књига начелних одлука.

§ 64.

Одсек за евиденцију подносиће све начелне одлуке у грађанским стварима као и

одлуке Касационог Суда у кривичним стварима, донете по захтеву врховног државног тужиоца за заштиту закона, Министарству Правде, које ће их повремено објављивати штампом и достављати свим судовима и државним тужиоштвима.

ДРУГИ ОДСЕК

Судско особље

§ 65.

Судско особље дели се на судије, судијске помоћнике, административно особље, званичнике и служитеље.

І. СУДИЈЕ И СУДИЈСКИ ПОМОЋНИЦИ

§ 66.

Ко се сматра за судију одређује закон о судијама.

§ 67.

Судијски помоћници су: приправници, пристави и секретари.

За приправнике се могу поставити само лица која су свршила правни факултет као редовни слушаоци и положили прописне испите; за приставе лица која су положила још и судијски испит, а за секретаре окружних судова пристави који су на том положају провели најмање годину дана. У сваком окружном суду биће постављени један а по потреби два секретара и потребан број пристави и приправника.

§ 68.

Судијска приправна служба у суду траје три године.

Судијска приправна служба вршиће се тако да се сваки кандидат извежба у грађанско-правним и кривично-правним судским пословима, као и да се упозна са вођењем послова судске писарнице.

Председник Апелационог Суда врши надзор над вршењем судијске приправне службе. Ближе одредбе о томе надзору прописује Министар Правде.

§ 69.

Секретарима и приставима могу се поверити послови записничара у грађанским и кривичним предметима као и самостално вршење појединих послова парничног, ванпарничног и кривичног поступка, а нарочито послови истражног, замољеног или изасланог судије.

Код окружних судова секретари и пристави при суђењу у већу могу заменити једног спреченог судију, ако по распореду не би било других судија који би их могли заменити, нити би се замена могла извршити по § 22.

§ 70.

Министар Правде поставља секретаре, приставе и судијске приправнике. Њихове припадности одређују се законом о судијама.

§ 71.

У Касационом и Апелационим Судовима постоји потребан број секретара и при-

става. Њихов ранг и припадности одређује закон о судијама. Године проведене на положају секретара у Апелационим и Касационом Суду равнају се годинама проведеним на положају судије окружног суда.

Спреченог секретара Касационог и Апелационог Суда може заменити у дужности само пристав тога суда.

§ 72.

За првог секретара Касационог Суда може бити постављен само онај који има квалификације за судију Апелационог Суда, односно, за председника окружног суда. За првог секретара Апелационог Суда може бити постављен само онај, који је као судија служио у среском или окружном суду најмање три године. Но за првог секретара Касационог Суда и Апелационих Судова не могу бити постављени они који нису као судије служили и у окружном суду најмање једну годину дана. За секретара већа Касационог и Апелационих Судова могу бити постављени они који су у судској служби провели најмање три године по положеном судијском испиту.

§ 73.

Секретари Касационог Суда и Апелационих Судова постављају се Краљевим Указом на предлог Министра Правде од кандидата који се буду пријавили за те положаје и које у двоструком броју предложи Касациони, односно Апелациони Суд. Ради овога води се код Касационог Суда и Апелационих Судова списак пријављених кандидата. Круг рада секретара виших судова прописује Министар Правде уредбом.

Почасне судије

§ 74.

Почасни судија може бити сваки држављанин, који по своме звању познаје трговину или бродарство као и законе и обичаје који се на њих односе, а није законом или судском одлуком ограничен у вршењу држављанских права или у располагању својом имовином.

Служба почасних судија је бесплатна.

§ 75.

Почасне судије поставља Министар Правде из трговачког staleжа као и из круга лица упознатих са бродарством, по предлогу трговачке и обртничке коморе, (трговачке, индустријске, занатлијске коморе) и то сваки пут на годину дана.

§ 76.

Министар Правде издаће ближе прописе о начелима којих се треба држати при савјештању предлога из предњег §-а.

§ 77.

Служба је почасног судије обавезна.

Министар Правде прописаше у којим се случајевима изабрано лице не мора примити избора, односно, када постављени судија може тражити ослобођење од судијске дужности.

§ 78.

При ступању на дужност сваки почасни судија положиће заклетву пред председником суда за који је постављен, да ће тачно и

савесно вршити своју почасно судијску службу и на основу постојећих закона и обичаја своје струке без обзира на личност и интерес парничара.

По положеној заклетви почасне су судије у погледу вршења службе и судијске дужности равни судијама по звању. Осим случаја кад је осуђен за какво кривично дело којим је везан губитак грађанске части или јавне службе или кад је пресудом осуђен на губитак грађанске части, као и у случају пада под стечај или под старатељство, почасни судија лишиће се тог почасног звања једино пресудом дисциплинског суда по закону о судијама.

За неуредно вршење судијске службе председник суда казниће почасног судију новчаном казном до хиљаду динара, против чега се судија може жалити надлежном Апелационом Суду у року од осам дана од дана саопштене му одлуке о казни.

§ 79.

Дужност пријаве искључења

Судије, почасне судије, судијски помоћници и остало особље дужни су одмах саопштити старешини суда чим сазнају за који основ који их по закону искључује од вршења дужности.

Ако је у коме суду немогућно одлучити о искључењу, онда ће се то саопштити надлежном вишем суду.

§ 80.

Службена хаљина

Судије, државни тужиоци и почасне судије носе службену хаљину при полагању своје заклетве као и на свима расправама и претресима у грађанским и кривичним стварима пред судећим судом у судници.

Службене хаљине набављају се о државном трошку. Њихов облик прописује Министар Правде.

II. СУДСКО АДМИНИСТРАТИВНО ОСОБЉЕ

§ 81.

Министар Правде поставља административно особље у судовима у колико то законом није друкчије одређено.

Број и врсте административног особља у појединим судовима утврдиће се према потреби службе. О томе одлучује Министар Правде пошто добије мишљење персоналног већа надлежног Апелационог Суда за Касациони Суд.

Прописе о претходној школској спреми, о припремној служби, о полагању стручних испита, о постављању у службу, о дужностима и правима и о кругу рада административног особља, издаће Министар Правде, у колико то није уређено другим законима, пошто добије мишљење опште седнице Апелационих Судова.

§ 82.

Административно особље суда стоји под непосредним надзором свог предстојника, кога одређује старешина суда.

III. СУДСКИ ЗВАНИЧНИЦИ И СЛУЖИТЕЉИ

§ 83.

Код сваког суда биће постављен потребан број званичника и служитеља.

Прописе о условима за постављање судских званичника и служитеља, о уређењу њихових службених односа и о кругу њихова рада издаће Министар Правде, који одређује и број званичника и служитеља код сваког појединог суда.

ТРЕЋИ ОДСЕК

Надзор над судским административним особљем, званичницима и служитељима

§ 84.

Општи надзор над административним особљем, званичницима и служитељима код среских судова врше старешине среског суда споразумно са судијом коме је службеник додељен, а код зборних судова председник суда уз сарадњу оног судије или судијског помоћника коме је тај посао поверио.

ЧЕТВРТИ ОДСЕК

Послови судске писарнице

§ 85.

Прописе о вођењу и распореду послова судске писарнице, поименце оне о отправаљању судских одлука, о вођењу уписника (регистра) и других помоћних књига, о поступању са поднесцима који суду стигну, о руковању списима, о састављању и подношењу

пословних извештаја, издаће Министар Правде пошто саслуша мишљење Апелационих Судава.

§ 86.

Код среских судова са више судија појединаца, код зборних судова са више већа, као и код зборних судова са више судија појединаца, могу се уредити одељења писарнице за све послове писарнице који се односе на рад једног или више судија појединаца, једног или више већа. Из круга рада таквих посебних одељења писарнице могу се одвојити послови достављања или извршења, те их доделити једном посебном одељењу писарнице, које ће се искључиво бавити пословима такве врсте за читав суд.

Начелно одобрење за уређење тих посебних одељења даваће Министар Правде према потреби службе. О начину уређења ових одељења, њиховом броју чиновништва и одвајању послова достављања и извршења одлучује председник надлежног Апелационог Суда.

§ 87.

Поједина одељења судске писарнице вршиће налоге судија и председника већа којима су додељена. У предметима који спадају у круг рада тога судије или тих већа одељења морају вршити све што се покаже потребним у интресу службе, у колико то спада у дужност судске писарнице.

§ 88.

Предлози, молбе и изјаве које се могу дати и усмено пред судом, а које по закону

судија не мора лично да прими, могу се узети на записник у судској писарници. Записник тако састављен послаће се по потреби надлежном суду.

Чиновници судске писарнице могу по наредби судије примити на записник и меничне протесте, саставити умрлице (смртовнице), пописати и запечатити заоставштину, извршити добровољну продају покретности, оверити преписе и потписе.

Судска писарница саставља и потписује табеларне прегледе о судском раду. Она издаје отправке, изводе и преписе из судских списа на захтев странака, а у границама закона, потписане и снабдеване судским печатом од стране предстојника судске писарнице или онога њеног чиновника који буде нарочито за то одређен.

Наредбом старешине суда може се пренети на судску писарницу припремање нацрта за одлуке по списима једноставније природе и састављање нацрта решења у земљишним стварима.

Судској писарници може се наредити да у случајевима када се молба потпуно задовољава састави нацрт одлуке у смислу кратке белешке судије по писменим или на судском записнику предатим молбама, рачунајући овамо и налоге за исплату (платежне налоге) у меничном и мандатном поступку, као и решења по отказима преко суда. Исто вреди и за условне налоге за исплату у поступку по опомињању.

Тако исто може се поверити судској писарници да састави забелешку о изреченој пресуди, и отправак пресуда изречених на

основу одрицања или признања (припознања) и оглушних пресуда (због изостанка), које потпуно задовољавају тужбени захтев.

Чиновници судске писарнице могу се узети и за заклете записничаре.

§ 89.

Дужност судске писарнице још је да прима поднеске и списе који долазе суду у кривичним стварима, да отправља кривично-судске одлуке, да се стара о доставама и позивима у кривичном судском поступку, као и да чува кривично-судске списе у колико закон о кривично-судском поступку ове поједине послове не ставља у дужност судијама.

§ 90.

Све доставе суда врше се по службеној дужности.

Особама које буду позвате да дођу суду изван грађанског и кривично-судског поступка биће у позиву, ако се не одазову, припрећено казном због нарушења реда, коју прописује закон о грађанском судском поступку. Ко и на поновни позив не дође биће принудно суду доведен.

Казна се одмерава по прописима закона о грађанско-судском поступку, који говоре о казнама због нарушења реда.

§ 91.

Кад странка у правним стварима има да у законском или судском року даде какву изјаву, стави какав предлог, преда поднесак или да предузме какву другу радњу која се тиче судског поступка, онда се дан кад је до-

тично писмо предано пошти препоручено сматра као дан предаје суду.

§ 92.

Ако странка којој је признато сиромашко право, а још јој није постављен адвокат од стране коморе, хоће да уложи правни лек против пресуде односно решења среског суда, суд ће наредити једном од својих судијских помоћника да правни лек састави и да га благовремено преда, у ком случају потпис чиновника суда замењује потпис адвоката.

Све то вреди и за одговор на правни лек.

ПЕТИ ОДСЕК

Судски одмор и одсуства ради одмора

Празници

§ 93.

Недељом и празником не смеју се држати претреси и рочишта осим ако постоји опасност у одлагању.

Који се дани за судове имају сматрати празницима прописане уредбом Министар Правде.

Судски одмор

§ 94.

Судски одмор траје без прекида од 1. јула до 15. августа закључно. За то време одређују се рочишта и претреси и доносе одлуке само у феријалним стварима.

Одсуство ради одмора**§ 95.**

Судско особље има право на одсуство ради одмора и то: председник Касационог Суда на два месеца; потпредседници Касационог суда и председници Апелационих Судова на седам седмица; судије Касационог Суда, потпредседници и судије Апелационих Судова и председници окружних и трговачких судова на шест седмица; старешине и судије среских судова, судијски помоћници као и административни судски чиновници имаће одмор:

До десет година службе двадесет, а преко десет година службе четрдесет дана.

Званичници и служитељи имаће право на одмор и то:

До десет година службе 15, а преко десет година службе 30 дана.

§ 96.

Одсуство означено у § 95. уживаће се по правилу за време судског одмора. Ако који од судског особља буде задржан на раду у суду за време судског одмора, председник односно старешина суда одобриће му ово одсуство у току године, водећи рачуна да услови не заостану.

ШЕСТИ ОДСЕК**Судска управа и право надзора****А. СУДСКА УПРАВА****§ 97.**

Судови су у стварима судске управе подређени Министарству Правде.

Судије, судијски помоћници и административно особље дужни су сарађивати у пословима судске управе.

Б. ПРАВО НАДЗОРА**§ 98.**

У право надзора поглавито долази: надзиравање да ли се послови уредно по закону врше, упућивање судова да врше своје дужности, исправљање запажених грешака у раду и извештавање вишег надлежног суда, који је позван да о томе изда потребна наређења.

Надзору подлежи све судско особље.

За неуредно вршење судских послова надзорна власт поступиће по одредбама закона о судијама.

Судови и њима додељено особље морају вршити налоге дате им од власти или од органа, који врше право надзора, као и дати им на захтев потребна објашњења. Но власти и органи који врше право надзора не могу утицати на решавање појединих послова додељених судијама.

§ 99.

Врховни надзор над судовима врши Министар Правде лично, или преко инспектора Министарства. Врховни надзор над Касационим Судом врши његов председник.

Непосредни и службени надзор над среским судовима врше окружни судови и њихови председници, а над окружним и трговачким судовима Апелациони Судови и њихови председници, у чији круг рада спада службени надзор и над пословањем среских судова.

§ 100.

Зборни судови првог и другог степена и њихови председници врше надзор над подређеним судовима према упутствима Министарства Правде. Председници зборних суда прегледаће пословање подређених суда повремено и лично; за првих пет година откад ступи на снагу закон о грађанском судском поступку, по могућству један пут на годину, а касније најмање сваке две године. На основу прегледа наредиће суд све што нађе за потребно и што може наредити у кругу своје надлежности. Наређења која прелазе круг рада овога суда предложиће се Министру Правде, приложивши извештај о извршеном прегледу. Министар Правде може по потреби наредити и ванредне прегледе рада среских и окружних суда преко својих инспектора, који ће свој извештај поднети Министру Правде и председнику надлежног Апелационог Суда.

§ 101.

Касациони Суд је властан учинити замерке судовима због грешака у пословању, које је запазио приликом вршења своје судске власти. О важнијим грешкама известиће Министра Правде и предложиће му какве мере треба предузети да се грешке у будуће избегну.

§ 102.

Жалбе против суда, старешине суда, судије или судијских помоћника због ускраћивања судског делања или одуговлачења судских послова могу се поднети председнику непосредног вишег суда, а ако је жалба

управљена против ког судије или судијског помоћника зборног суда, може се поднети и председнику тога суда. Ако су овакве жалбе очевидно неосноване одбациће се, иначе ће се позвати дотични суд, судија или судијски помоћник, по потреби под претњом дисциплинских мера, да у одређеном року задовољи жалиоца и о томе поднесе извештај, или да сопшти разлоге због којих не може задовољити жалиоца.

Жалбе против Апелационих Судова због ускраћивања судског делања или због одуговлачења судских послова подносе се Касационом Суду, ако су управљене против самог председника Апелационог Суда поднеће се Министру Правде, а жалбе против судија Касационог Суда председнику тога суда који ће поступити по наређењу првог става овог параграфа. Ако су жалбе управљене против чиновника судске писарнице, због немарног вршења службених послова или због неизвршења ових, поднеће се усмено или писмено, — у колико за поједине случајеве други прописи што друго не наређују, — судији, коме је поверен надзор над судском писарницом или старешини суда, који ће по потреби, пошто саслуша дотичног чиновника, наредити да се по могућству што пре уклони узрок жалби.

СЕДМИ ОДСЕК

Прелазна и завршна наређења

§ 103.

Где постоје општински судови или њима сличне установе остају и даље на снази

наређења о њиховој надлежности. Ближа наређења о саставу и надлежности општинских судова, као посебних судова (§ 1. одељак 2. овог закона), о поступку тих судова, као и о начину бирања општинских судова, прописале се посебним законом.

§ 104.

Кад овај закон добије обавезну снагу садашњи Касациони Суд у Београду, Сто Седморице (оба одељења) у Загребу, Врховни Суд у Сарајеву, Велики Суд у Подгорици и одељење београдског Касационог Суда у Новом Саду спајају се и образују нови Касациони Суд у Загребу.

Сеоба и спајање ових судова извршиће се за 1. април 1929. године.

Садашњи Бански Сто у Загребу, Виши Земаљски (Дежелни) судови у Сплиту и Љубљани претварају се у Апелационе Судове.

Нови Апелациони Судови у Сарајеву и на Цетињу имају се образовати у току буџетске 1929/30. године са месном надлежношћу предвиђеном овим законом.

Сви садашњи судбени столови у Хрватској, Славонији и Међумурју, дежелна (земаљска) и окружна содишча у Славонији, окружни (земаљски) судови у Далмацији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Банату, Бачкој и Барањи претварају се у окружне судове по овом закону.

Сви садашњи котарски судови и котарске судске испоставе у Хрватској, Славонији и Међумурју, Далмацији, Босни и Херцеговини, Банату, Бачкој и Барањи и крајна содишча у Словенији претварају се у среске судове по овом закону.

Све судије ових судова задржавају своје досадашње положаје.

Нови окружни судови на Сушаку, Мурској Соботи и трговачки суд у Загребу имају се образовати у току буџетске 1929/30. године са месном надлежношћу предвиђеном овим законом.

Нови срески судови у Валпову, Иванић Граду, Костањевцу, Горњој Лендави, Нину, Бос. Костајници, Кулен Вакуфу, Дрвару, Вел. Кладуши, Козарцу и Трахову имају се образовати у току буџетске 1929/30. године са месном надлежношћу предвиђеном овим законом.

Нови срески судови у Србији и Црној Гори предвиђени овим законом уводиће се поступно према финансијској могућности, али тако, да се имају увести најдаље за пет година од ступања на снагу овога закона.

§ 105.

Председници, потпредседници и судије садашњег Касационог Суда у Београду, Стола Седморице у Загребу, Врховног Суда у Сарајеву, Великог Суда у Подгорици и одељења београдског Касационог Суда у Новом Саду сматраће се од дана обавезне снаге овог закона као судије новог Касационог Суда са седиштем у Загребу, с тим да ће председници и потпредседници задржати своју досадашњу плату и припадљности, у колико су веће од судијских, док питање о регулисању плата свих судија не буде решено новим законом о судијама.

§ 106.

До изједначења судских закона број судија Касационог Суда не може бити мањи за правна подручја: Србије и Црне Горе од 20 судија; Хрватске и Славоније од 15 судија; Словеније и Далмације од 10 судија; Босне и Херцеговине од 10 судија; и Војводине од 5 судија.

§ 107.

Чим овај закон ступи на снагу израдиће се у Министарству Правде ранг-листа председника, потпредседника и судија свих судова и препис њен доставити сваком од ових судова ради саопштења заинтересованим да би учинили саопштење Министарству Правде, ако би сматрали да ранг није правилно одређен. Ранг-листа коју Министарство утврди биће обавезна за нови Касациони Суд докле он сам свој ранг не утврди, а он ће то урадити у току првог месеца свога рада у седници свих судија. Овој седници мора бити присутна бар половина судија. При одређивању ранглисте ранији председнички или потпредседнички положај даје првенство у рангу према већем броју година службе код судија.

§ 108.

Сви напред поменути судови који су образовани по овом закону, радиће до изједначења закона о грађанском и кривичном судском поступку по досадашњим поступцима.

Број првостепених судова у Србији и окружних судова у Црној Гори има се смањити постепено према делимичном или пот-

пуном увођењу среских судова на њиховој територији. И они ће радити по досадашњим поступцима, а по садашњој надлежности док се не изједначи законодавство о поступцима и не проведе нова организација среских и окружних судова.

§ 109.

Нови Касациони Суд у Загребу до изједначења судских закона у Краљевини дели се у толико одељења колико сада има правних подручја, с тим да судије постављене за подручје Касационог Суда у Београду и подручје садањег Великог Суда у Подгорици чине једно одељење. На челу сваког таквог одељења стоји најстарији судија дотичног одељења. Ова одељења раде по законима који вреде за дотично подручје, у већима од пет судија, у колико за поједино правно подручје постојећи закони не одређују мањи број судија.

Изузетно за правно подручје новог Апелационог Суда на Цетињу, до изједначења законодавства о судским поступцима за целу Краљевину, укида се члан 262. закона о поступку судском у кривичним делима од 20. јануара 1910. године за Краљевину Црну Гору, а проширују се на то подручје наређења §§ 261. до 271. Главе XIX. и §§ 272. до 284. Главе XX. законика о поступку судском у кривичним делима Краљевине Србије од 10. априла 1865. године, па ће по тим наређењима, која се проширују поступати одељење поменуто у ставу првом у већу од петорице судија. У осталом нови Апелациони Суд на Цетињу задржава надлежност досадашњег Великог Суда у Подгорици.

Исто се тако до изједначења законодавства о судским поступцима из надлежности садашњег Врховног Суда у Сарајеву издваја решавање о ништавним жалбама, као и са овим спојеним призивима против осуда окружних судова о ништавним жалбама за одбрану закона, о изванредној обнови казненог поступка, даље, о помиловањима у случају смртне казне и о осталим помиловањима за случајеве у колико је изрекао осуду и сам Врховни Суд, као и о поврату у пређашње стање у колико се тиче ништавне жалбе и с њом спојеног призива (§§ 37., 289. до 310., 321., 280., 367. и 323. у вези са § 15. казненог поступка за Босну и Херцеговину од 30. јануара 1891. године) и преноси у надлежност дотичног одељења Касационог Суда у Загребу. Решавање призива против осуде окружних судова, у колико нису спојени са ништавном жалбом, као и сви други послови кривично-правне или грађанско-правне природе, за које је до сада био надлежан Врховни Суд у Сарајеву, прелазе у надлежност Апелационог Суда у Сарајеву, који се овим законом установљује. Стога ће окружни судови Црне Горе и Босне и Херцеговине списе у кривичним пословима, за које је напред одређена надлежност Касационог Суда у Загребу, отпављати непосредно Касационом Суду у Загребу на даљи рад.

На Црну Гору проширена наређења законика о поступку судском у кривичним делима Краљевине Србије, објавиће се истовремено са овим Законом у „Службеним Новинама”.

Законик о поступку судском у кривичним делима Краљевине Србије од 10 априла 1865 године.

ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА

О изјављивању незадовољства на Апелациони Суд и суђењу у Апелационом Суду.

§ 261.

Суд Апелациони расматраће и судити она дела, у којима би тужени осуђен био на ма колику казну, и то само онда, ако има незадовољства од стране окривљенога, или од онога, који се по закону узима за тужиоца.

Пресуду којом је осуђени на смрт осуђен расматраће по званичној дужности, ма и не било незадовољства.

§ 262.

Но кад би било више саучесника, па би дело дошло Апелационом Суду по осуди (§ 261.) ма кога од њих, Суд ће Апелациони расматрати уз њу и оне пресуде, по којима би кривци били ослобођени или са свим (§ 241.), или из недостатка довољних доказа (§ 242.), или решењем по § 250, или би били осуђени на казне, по којима пресуде као коначне (§§ 252. и 253.) не би иначе његовом расматрању подлежале; но ово ће Суд Апелациони само онда чинити, ако и у томе буде имало незадовољства од стране оптуженог или од онога, који се за тужитеља сматра. Овако ће Апелациони Суд поступити и у случају стецања више казних дела код једног истог лица кад би дело ма и по једној кривци пред њега дошло.

§ 263.

Која лица и за које време незадовољство изјавити могу, казано је §§ 258. и 259. Апелационом Суду неблаговремено или ненадлежно спроведено дело, он ће повратити Суду који му га је послао, казавши у писму узрок зашто то чини.

§ 264.

Суд Апелациони при разматрању тих дела, за која је надлежан, пазиће:

1. Је ли све ислеђено што је по закону нужно да се дело обелодани и кривица оцени;

2., Је ли дело по закону казнимо, и да није застарело, или доцнијим околностима заглађено;

3., Је ли о свему што је у тужби изложено, суђено и је ли пресуда јасна;

4., Је ли све што треба по закону у призрење узето и оцењено;

5., Је ли кривица по закону окачествана;

6., Је ли кривац према делу на закону казну осуђен;

7., Је ли пресуда у смотрењу приватних потраживања, ако се и о овоме уз кривицу суди, као и о трошковима сведока и вештака на закону основана.

На недостатке под бројем 7. Суд ће само по незадовољству дотичне стране мотрити, а на све друго пазиће по званичној дужности, чим је дело, ма по чијем незадовољству пред њега дошло.

§ 265.

Ако Апелациони Суд нађе да је формални закон у томе омашен, што није дело по прописима и довољно ислеђено, вратиће дело суду да доследи што треба, и то дослеђење да му пошаље, по коме ће онда Апелациони Суд пресуду изрећи; а ако нађе да није о свему, што је у актима, суђено, вратиће дело првостепеном суду да другу подпунију пресуду изрече, и с њом онако, као и са првом поступи (§ 251.).

Иначе, ако је ислеђење добро, и о свему је, о чему треба, суђено, али није као што треба по закону оцењено, или је материјални закон омашен, Суд ће Апелациони то сам својом пресудом исправити.

§ 266.

Суд ће Апелациони моћи на отештање кривцу ићи само онда, ако има незадовољства онога, који се по закону за тужитеља узима, и по приватним потраживањима незадовољства оштећеног (§ 258.).

§ 267.

Суд Апелациони ради јавно; но стране не позива, нити му ове представе морају. Он се ограничава на читање акта ислеђења, која су му спроведена од првостепеног суда.

Кад се дело прочита, слушаоци се из заседанија удаљују, а Суд приступа пресуђењу.

Кад Суд дело пресуди, и судије протокол, на ком је пресуда изложена, подпишу, председатељ је исказује јавно. (§ 249.).

§ 268.

Свака пресуда Апелационог Суда коначна је, но против ње има места жалби на Касациони Суд.

§ 269.

Изречену своју пресуду послаће Апелациони Суд заједно с актима дотичном првостепеном суду, да је тичућим се странама сопшти, у чему ће он као и са својом пресудом поступити (§ 251.).

§ 270.

Жалба противу пресуде Апелационог Суда може се изјавити писмено или усмено за три дана, од дана, кад је саобштена или достављена, и то код првостепеног суда.

После овога времена поднешена одбациће се.

Само пресуду, која би гласила на смрт, првостепени суд, кад му она од Апелационог Суда дође послаће Касационом Суду по званичној дужности и ако не буде жажбе.

§ 271.

Председатељ Апелационог Суда има сва она права у смотрењу одржавања полиције и пристојности у суду која суказана за председатеље окружних судова.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

О жалби на Касациони Суд

§ 272.

Касациони Суд разматраће све коначне пресуде и решења нижих судова, но само по жалби. Ону пресуду, којом би ко осуђен био на смрт, разматраће и без жалбе, по званичној дужности.

Жалбу могу изјавити сви они који по § 258. могу и незадовољство изјавити.

§ 273.

За које се време, како и код кога жалба изјавити може казано је у § 270. (види и § 259.).

§ 274.

Касациони Суд уништаваће оне коначне пресуде и решења нижих судова, где би приметио да су закони формални или материјални повређени, и повратиће надлежном суду с примедбом како треба да поступи, иначе ће пресуде и решења оглашавати решењем за снажна.

§ 275.

Суд Касациони моћи ће примедбе на отештања кривцу чинити само онда, ако има жалбе онога, који се по закону узима за тужитеља, или жалбе оштећенога о накнади штете или трошкова.

§ 276.

Ако би Касациони Суд разматрајући дело, приметио, да је Суд противу

формалних или материјалних прописа што учинио, а Суд Касациони не би био у оном случају позван да то исправља, он ће у особеном писму то суду приметити за његово будуће управљање.

§ 277.

Кад Касациони Суд учини нижем суду примедбе на решење или пресуду, тицале се оне поступка, решавања или суђења, суд ће, ако их усвоји, по њима управљати се, друго решење или пресуду изрећи и даље по надлежности поступити.

§ 278.

Ако нижи суд по приметби Касационог Суда буде имао допуњавати исљења, он ће то учинити.

§ 279.

Кад нижи суд буде имао разлога остати при првашњем свом решењу или пресуди, он ће у спроводном писму Касационом Суду изложити, зашто остаје при првом решавању или суђењу.

Ако Касациони Суд разлоге нижега суда не уважи, учиниће с разложима друге примедбе, по којима је нижи суд дужан у свему поступити.

§ 280.

(Укинут изменама и допунама од 30. новембра 1879. године).

§ 281.

Ако се догоде очевидне погрешке у писању пресуде или решења нижих судова, они ће их моћи сами исправити,

или ако би предмет ишао већем суду, то ће моћи и овај учинити. А ако би се такве погрешке догодиле у пресудама виших судова, па они сами не би то исправили, онда ће нижи суд, код кога се то примети, вратити дело оном суду да погрешку исправи.

Догоди ли се пак, да се таква погрешка примети тек код полицајне власти, кад јој се пресуда или решење пошље на извршење, то ће она задржати извршење а с питањем обратити се дотичном првостепеном суду.

§ 282.

Суд Касациони ради јавно, и поступа као што је у § 267. казано за Апелациони Суд.

§ 283.

Пресуду, којом је ко на смрт осуђен, ако је Касациони Суд за снажну огласи, слаће непосредно Министру Правде, који ће је подносити Краљу на помиловање.

Све остале пресуде или решења за снажна оглашена, слаће непосредно дотичном првостепеном суду на извршење.

§ 284.

Председатељ Касационог Суда ради обдржавања полиције и пристojности у Суду, за време читања и суђења, има права казана за председатеља окружних судова.

§ 110.

48
53
Наређења § 26., одељак други., §§-а 38., 46., 47., 49., 50., 51., 52., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., и 64 ступиће на снагу за целу Краљевину кад се изврши изједначење закона о грађанском и кривичном судском поступку, а дотле ће остати на снази наређења закона о уређењу судова који важе у појединим судским подручјима са изменама и допунама наведеним у §§ 111.—119.

§ 111.

Сукобе о надлежности у смислу одељка другог чл. 110. Устава, између грађанских, управних и војних власти и судова или између управних и редовних судова истог подручја решава одељење Касационог Суда надлежно за то подручје у већу од 5 судија. Такве сукобе између власти и судова разог подручја решава веће састављено по наређењу § 119.

За давање мишљења о новим законима надлежно је веће Касационог Суда које се састоји из председника Касационог Суда или његовог заменика и десеторице судија, а које на крају године за наредну годину одређује председник са потпредседницима Касационог Суда писменом наредбом сразмерно броју судија појединих одељења.

За доношење одлуке да ли има довољно основа да се судије Касационог и Апелационих Судова као и председници и потпредседници Апелационих Судова туже суду због кривичних дела учињених у службеној дужности, надлежно је веће дотичног одељења, а у случајевима доношења таквих одлука у погледу председника и потпредседника Касаци-

оног Суда надлежно је веће састављено према наређењу овог параграфа, одељак 2.

Избор судија среских судова, судија и председника окружних и трговачких судова, судија, потпредседника и председника Апелационих и судија Касационог Суда врши се по наређењима закона о судијама. Овај избор врши Касациони Суд у општој седници судија надлежног одељења (§ 109.) а Апелациони Суд у општој седници за своје подручје.

За послове персоналног већа у сваком одељењу постојаће веће од петорице судија одређених коцком на крају године за наредну годину.

§ 112.

Сви судови и све државне и самоуправне власти дужне су без одлагања давати правну помоћ и судовима из других правних подручја.

Свака службена радња коју на молбу надлежног суда изврши суд ма кога правног подручја у грађанским парничним и ванпарничним као и у кривичним предметима вреди као и да ју је извршио суд на чију је молбу радња извршена.

Ако молба суда једног правног подручја за правну помоћ дође надлежном суду или власти другог правног подручја умољени суд или власт отправиће је надлежном суду или власти и о томе ће извести молећи суд. *Гме*

Ако замољени суд држи да има сметња извршењу молбе, било због ненадлежности било из других разлога, известиће о томе свој надлежни Апелациони Суд. Ако овај нађе, да сметње не постоје позваће подређени суд да по молби поступи, иначе ће ствар отпремити на решавање

Касационом Суду, који решава у већу састављеном по § 119.

Судови као и друге власти једног правног подручја, надлежни за извршење, дужни су према прописима закона свога подручја извршити пресуде, одлуке и друге правне акте, који су постали правноснажни после прогласа државног уједињења, а који по законима свога подручја чине основ за извршење, ако су те пресуде, одлуке или правни акти снабдевени назнаком о извршности било да им се молбом обраћа сама странка непосредно или преко свог надлежног суда.

§ 113.

Потписи за приватним исправама, који су оверени од суда или јавног бележника или код другог надлежног јавног органа по прописима који вреде у дотичном подручју у коме су оверени, вреде у целој држави као правоваљано оверени.

§ 114.

Ако би се показало да ће за лице које је стављено под старатељство (туторство или кураторство) корисније бити, да се старање преда старатељској власти другог правног подручја, пренос старатељске власти вршиће се по споразуму тих власти разног правног подручја, а за случај неспоразума, одлучиће Касациони Суд у већу предвиђеном у § 119. по захтеву власти која већ врши старатељску власт.

§ 115.

Месна надлежност судова разних правних подручја у кривичним предметима одређује се по

правилу по месту оног правног подручја у коме је кривично дело учињено. Ако учинилац тога дела пребива или се бави или је затечен у ком месту другог правног подручја, дужне су власти тога подручја окривљеника на захтев надлежног суда спровести му, не упуштајући се у оцену питања да ли је учињено дело кривично дело и по законима који важе на подручју суда где окривљени пребива, или се бави, или је затечен.

Кад је кривично дело учињено у разним правним подручјима или на међи разних правних подручја или кад је неизвесно у коме је од разних правних подручја учињено, надлежан је суд односно иследна власт онога правног подручја, који је први започео поступање. Овоме ће суду остали судови односно иследна власт, ако су у истом делу што извиђали, своје списе доставити ради продужења кривичног поступка.

§ 116.

Ако је исто лице окривљено због више кривичних дела, за које би по месту где је дело учињено били надлежни судови разних правних подручја, надлежан је за сва кривична дела суд оног правног подручја у коме је учињено које од тих кривичних дела, за које је предвиђена тежа врста казне, а при једнакој врсти казне одлучује највећа мера казне. При оцени врсте казне тамница и тешка тамница сматрају се као једнаке робије.

Ако су кривична дела учињена у разним правним подручјима једнако тешка и ако су за њих надлежни судови исте врсте, поступиће даље суд оног правног подручја који је први започео поступак.

§ 117.

Суд, који је по § 116. позван за поступак због кривичних дела која стоје у међусобној вези, може до главног претреса по предлогу странака или по службеној дужности, из обзира целисходности или из других важних узрока, закључити да се поступак о појединим од тих кривичних дела одвоји и преда надлежном суду другог правног подручја.

У овом случају казна за сва дела не може бити већа од казне за најтеже дело.

Сукобе о надлежности који настају између

§ 118.

судова разних правних подручја у случајевима предвиђеним у §§ 115. и 116. на захтев ма кога суда, решава Касациони Суд.

Касациони Суд може у случајевима кривичних дела за које се по прописима закона у појединим правним подручјима не може утврдити који је суд надлежан, поверити поступак суду ма кога правног подручја за који држи да ће кривични поступак најбрже, најлакше и с најмање трошкова извршити.

§ 119.

Веће Касационог Суда које има да решава предмете по прелазним наређењима § 111. одељак први, друга реченица §§ 112. одељак четврти, 114. и 118. овога закона састоји се из председника Касационог Суда или његовог заменика и шесторице судија Касационог Суда сразмерно броју правних подручја којих се дотични предмет тиче. Ово веће саставља председник писменом наредбом.

§ 120.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише а обавезну снагу добија 1. априла 1929. године. Од тога дана престају важити сви правни прописи, који су уређивали ове предмете.

Препоручујемо Нашем Министру Правде да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају и свима и свакоме да му се покоравашу.